

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2010. gada 24. martā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Juris Jelāgins un tiesneši Kaspars Balodis un Viktors Skudra, sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas ierosināšanu (Pieteikums Nr. 51/2010), ko iesnieguši Jurijs Savickis, Asija Sivicka, Marzija Vagapova un Genādijs Ņesterovs (turpmāk visi kopā – Pieteikuma iesniedzēji),

k o n s t a t ē j a :

1. Pieteikuma iesniedzēji lūdz atzīt likuma “Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 1. punktu (daļā par Latvijas nepilsoņu darba un tam pielīdzināto periodu pielīdzināšanu apdrošināšanas stāžam) (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. pantam un Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 14. pantam kopsakarā ar Pirmā protokola 1. pantu.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu lieta par likuma atbilstību Satversmei ir piekritīga Satversmes tiesai, bet saskaņā ar šā panta 6. punktu Satversmes tiesai ir piekritīga lieta par Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi.

2. Likuma "Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 1. punkts paredz:

"Līdz 1990. gada 31. decembrim Latvijas pilsoņiem Latvijas teritorijā un bijušās PSRS teritorijā uzkrātie darba un tam pielīdzinātie periodi, kā arī šā punkta 10. apakšpunktā minētais ārpus Latvijas uzkrātais periods ir pielīdzināts apdrošināšanas stāžam. Ārvalstniekiem, bezvalstniekiem un Latvijas nepilsoņiem apdrošināšanas stāžam pielīdzināts Latvijas teritorijā uzkrātais darba un tam pielīdzinātais periods, kā arī bijušās PSRS teritorijā uzkrātie darbam pielīdzinātie periodi, kas norādīti šā punkta 4. un 5. apakšpunktā, un šā punkta 10. apakšpunktā minētais ārpus Latvijas uzkrātais periods. Līdz 1990. gada 31. decembrim, bet šā punkta 11. apakšpunktā minētajā gadījumā — līdz 1995. gada 31. decembrim apdrošināšanas stāžam pielīdzināti šādi darbam pielīdzinātie periodi:

1) obligātais aktīvais militārais dienests un alternatīvais (darba) dienests;

2) virsdienests karavīriem un dienests virsniekiem Latvijas Republikas armijā, Latvijas pilsoņiem – arī PSRS Bruņotajos spēkos, ja viņiem sakarā ar darbību Latvijas interesēs atņemta dienesta pakāpe vai viņi iesaukti aktīvajā militārajā dienestā pēc obligātā karadienesta vai pēc civilās augstskolas beigšanas, ja nesaņem citas valsts pensiju, kuras apmēra noteikšanā ir ņemts vērā šis dienesta periods;

3) dienests ierindas un komandējošā sastāva amatos iekšlietu iestādēs, izņemot VDK;

4) mācību laiks augstākajās mācību iestādēs, kā arī citās mācību iestādēs pēc vidējās izglītības iegūšanas, bet ne vairāk par pieciem gadiem attiecībā uz specialitātēm, kurās izglītības iegūšanai bija noteikti ne vairāk kā pieci gadi, un ne vairāk par sešiem gadiem attiecībā uz specialitātēm, kurās izglītības iegūšanai bija noteikti vairāk nekā pieci gadi;

5) mācību laiks aspirantūras dienas nodaļā, bet ne vairāk par trim gadiem, pēcdiploma izglītības un kvalifikācijas paaugstināšanas laiks;

6) individuālais darbs;

7) laiks, kad kopts I grupas invalīds vai bērns invalīds līdz 16 gadu vecumam, kā arī cilvēks, kas sasniedzis 80 gadu vecumu;

8) laiks, kad māte audzinājusi bērnu līdz 8 gadu vecumam;

9) algots darbs reliģiskajās organizācijās;

10) politiski represēto ieslodzījuma vietās, nometinājumā tajā skaitā PSRS Iekšlietu ministrijas Galvenās rūpniecības uzņēmumu celtniecības pārvaldes nr. 907 pārzinātajos darbos un izsūtījumā, kā arī bēgšanā no šīm vietām pavadītais laiks trīskāršā apmērā, bet Galējos Ziemeļos un tiem pielīdzinātajos rajonos – pieckārtīgā apmērā. Rajonus, kas uzskatāmi par Galējo Ziemeļu un tiem pielīdzinātajiem rajoniem, nosaka Ministru kabinets. Tām personām, kurām šis stāžs noteikts seškārtīgā apmērā, aprēķinātais stāžs tiek saglabāts;

11) laiks, kad apdrošinātā persona atzīta par I, II vai III grupas invalīdu un nestrādā (arī sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību), bet ne ilgāk kā līdz vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamā vecuma sasniegšanai; minētais laiks ņemams vērā tikai vecuma pensijas sākuma kapitāla aprēķināšanai;

12) nodarbinātība kolhoza biedra statusā no 16 gadu vecuma”.

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu par Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktā paredzētās lietas ierosināšanu var iesniegt tai noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā, tas ir, kā konstitucionālo sūdzību. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēji ir tiesīgi iesniegt pieteikumu tikai, ievērojot Satversmes tiesas likuma 19.² panta prasības.

3.1. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka “konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai“, bet 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā pamatot, ka “ir aizskartas Satversmē noteiktās pieteikuma iesniedzēja pamattiesības”.

Pieteikumā ir sniegts pamatojums tam, ka apstrīdētā norma aizskar Pieteikuma iesniedzējiem Satversmē noteiktās pamattiesības. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem ir gūstams ieskats, ka minētais pamattiesību aizskārums radies tieši pašiem Pieteikuma iesniedzējiem.

3.2. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa noteic, ka “Konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt minētās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem (sūdzība augstākai institūcijai vai augstākai amatpersonai, sūdzība

vai prasības pieteikums vispārējās jurisdikcijas tiesai u.c.) vai arī tādu nav”, bet 19.² panta sestās daļas 2. punkts prasa pieteikumā pamatot, ka ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi vai arī tādu nav.

Pieteikumā ir pamatots, ka Pieteikuma iesniedzējiem nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Līdz ar to pieteikums atbilst prasībām konstitucionālajai sūdzībai, kas noteiktas Satversmes tiesas likuma 19.² pantā.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda tā juridiskais pamatojums. Pieteikumā ir sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 91. pantam un Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 14. pantam kopsakarā ar Pirmā protokola 1. pantu.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

n o l ē m a:

1. Ierosināt lietu “Par likuma “Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 1. punkta (daļā par Latvijas nepilsoņu darba un tam pielīdzināto periodu pielīdzināšanu apdrošināšanas stāžam) atbilstību Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 14. pantam kopsakarā ar Pirmā protokola 1. pantu un Latvijas Republikas Satversmes 91. pantam” pēc konstitucionālās sūdzības (pieteikums Nr. 51/2010), ko iesnieguši Jurijs Savickis, Asija Sivicka, Marzija Vagapova un Genādijs Ņesterovs.

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz 2010. gada 25. maijam iesniegt Satversmes tiesai savu atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.